

Α. Τυπολογία απαντήσεων σε ερωτήσεις κατανόησης περιεχομένου και αναφορικά με τον τίτλο του κειμένου

Τα ερωτήματα σχετίζονται με:

- την αξιοποίηση του πλαισίου των κειμένων (κοινωνικού, ιστορικού, πολιτιστικού, του χώρου και του χρόνου) με σκοπό την κατανόηση των λόγων και των ενεργειών των υποκειμένων (ατομικών και συλλογικών) που αναφέρονται στα κείμενα, και των σχέσεων μεταξύ τους,
 - την αξιολόγηση της συνάφειας ιδεών, επιχειρημάτων, τίτλων, υπότιτλων, εικόνων κ.ά. με μια θέση, άποψη ή ζήτημα που θέτει το κείμενο και της αποδεικτικής τους αξίας
- (ΦΕΚ, Τεύχος Β' 4441/03.12.2019)
 - Συμπληρωματικές διευκρινίσεις που δημοσιεύθηκαν στις 10/1/2020
 - Παραδείγματα εκφωνήσεων που είχαν δημοσιευθεί στις 11/11/2019

Α1. Ερωτήσεις αναφορικά με το περιεχόμενο-Στάδια συγγραφικής διαδικασίας

Ερώτηση κλειστού τύπου: Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις αποδίδουν ορθά απόψεις του συγγραφέα του κειμένου; (Σ ή Λ). Να τεκμηριώσεις κάθε απάντησή σου παραθέτοντας σχετικά αποσπάσματα από το κείμενο.

A. Διαβάζω προσεκτικά τις προτάσεις-επαληθεύω ή διαψεύδω το περιεχόμενο ανάλογα με το περιεχόμενο του κειμένου

B. Τυπολογία απάντησης

- (Σ) Αιτιολόγηση: Με αναδιατύπωση του αποσπάσματος στο οποίο αναφερόμαστε
Πράγματι...
(ή αριθμός παραγράφου και απόσπασμα του κειμένου αναφοράς)
- (Λ) Αιτιολόγηση: Με αναδιατύπωση του αποσπάσματος στο οποίο αναφερόμαστε
Αντίθετα..., κ.λπ.
(ή αριθμός παραγράφου και απόσπασμα του κειμένου αναφοράς)

Ερωτήσεις κατανόησης ανοικτού τύπου

A. Διαβάζω προσεκτικά την ερώτηση για να κατανοήσω το ζητούμενο

Ενδεικτικές ερωτήσεις

1. Ποιο είναι το βασικό θέμα και η θέση του συγγραφέα; (π.χ. σε τι αντιδρά, τι συζητείται, ποια διαφωνία ή ποιο πρόβλημα κυριαρχεί);
2. Ποια γνώμη/άποψη εκφράζει ο/η συγγραφέας στο κείμενό του/της π.χ. για τις έμφυλες διακρίσεις, για τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των παιδιών κ.λπ.
3. Ποια είναι η θέση του/της συγγραφέα αναφορικά με τα φαινόμενα βίας (π.χ. στο σχολείο, στην οικογένεια, στα γήπεδα κ.λπ.)
4. Ποια στάση φαίνεται να έχει ο συντάκτης του κειμένου απέναντι στην παράδοση;

B. Εντοπίζω τα κατάλληλα αποσπάσματα από το κείμενο που ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο της ερώτησης.

Γ. Τυπολογία απάντησης

Η δομή της απάντησης ακολουθεί τη δομή της ερώτησης, π.χ.

Ο/η συγγραφέας αποδοκιμάζει..... (π.χ. την ενδοσχολική βία). Αυτή η αρνητική του/της στάση δηλώνεται (προσθέτω αποσπάσματα από το κείμενο στα οποία στήριξα την απάντησή μου και κειμενικούς δείκτες)

.....
.....

A2. Σχολιασμός φράσης του κειμένου

Ενδεικτική εκφώνηση

π.χ. Τι εννοεί με τη φράση «.....» ο/η συγγραφέας; Να αποδώσετε το νόημα που δίνετε σε 40-50 λέξεις.

Σκοπός: Η απόδοση των πληροφοριών του κειμένου με διαφορετικό λεξιλόγιο από αυτό του αρχικού κειμένου. Η ευστοχία στην αναδιατύπωση των βασικών πληροφοριών του κειμένου αποτελεί σημαντικό δείκτη ποιότητας της απάντησης.

A. Εντοπίζω τις πληροφορίες στο κείμενο

B. Τυπολογία απάντησης

Η δομή της απάντησης ακολουθεί τη δομή και τη σχέση των πληροφοριών, π.χ.

Ο /η συγγραφέας του κειμένου με τη φράση I ή II (.....) επιλέγω τα κατάλληλα ρήματα ώστε να διατυπώσω την απάντησή μου και παραπέμπω σε αποσπάσματα του κειμένου, τα οποία τεκμηριώνουν την ορθότητα της απάντησης).....

.....
.....

A3. Ερωτήσεις αναφορικά με τον τίτλο-Στάδια συγγραφικής διαδικασίας

Ερωτήσεις ως προς τη **νοηματική συνάφεια τίτλου και περιεχομένου**

A. Διαβάζω προσεκτικά την ερώτηση

Ερώτηση 1^η: Να δείξετε τη νοηματική σχέση που έχει ο τίτλος με το υπόλοιπο κείμενο.

Ερώτηση 2^η: Νομίζεις ότι ο τίτλος του κειμένου είναι κατάλληλος, για να αποδώσει το περιεχόμενό του κειμένου

B. Παρατηρώ το περιεχόμενο του τίτλου

Γ. Πιθανές απαντήσεις-τυπολογία

-Ο τίτλος του κειμένου (γράφουμε σε παρένθεση τον τίτλο) έχει νοηματική συνάφεια με το κείμενο, καθώς συμπυκνώνει αποτελεσματικά το περιεχόμενό του (αναφέρουμε το θεματικό κέντρο του κειμένου.) **με αποτέλεσμα** να προιδεάζει τον αναγνώστη για το θέμα και το περιεχόμενο του κειμένου.

-Ο τίτλος του κειμένου (γράφουμε σε παρένθεση τον τίτλο) είναι κατάλληλος, διότι περιέχει λέξεις με αναφορική/δηλωτική σημασία που σχετίζονται με το περιεχόμενο του κειμένου που θα ακολουθήσει/ ή έτσι αποτυπώνει με επιτυχία το θεματικό κέντρο του κειμένου (π.χ. την προσκόλληση και εξάρτηση των νέων από τα κινητά τηλέφωνα), με αποτέλεσμα να προιδεάζει τον αναγνώστη.

-Ο τίτλος δεν αποδίδει πλήρως το συνολικό περιεχόμενο του κειμένου, αφού στις τελευταίες παραγράφους επισημαίνονται (ο τίτλος της θεματικής ενότητας.)

Παρατηρώ τα στοιχεία του τίτλου

1.Ως προς το περιεχόμενο

Μπορεί να είναι μια φράση του κειμένου

2.Ως προς τη σύνταξη:

- Σύντομος/περιεκτικός
(Λεκτικό σύνολο-απουσία ρήματος);
-Παρίσι-Α θήνα
-Δίχως όρια
- Εκτεταμένος/μακροσκελής (Πρόταση/εις);
-Ξέρω τι έκανες χτες το βράδυ και με ποιους
-Όταν ο Δάσκαλος βοηθά τον έφηβο να δει διαφορετικά τον κόσμο
- Περιέχει ερωτηματική πρόταση;
-Τώρα θα την ακούσουμε;
- Διλημματικός τίτλος;
-Τεχνολογία: ευλογία ή κατάρα;

3.Ως προς τη σίξη

- Υπάρχουν σημεία σίξης;
- Αξιοποιούνται τα σημεία σίξης σχολιαστικά;

4.Ως προς τη γλώσσα

- Η γλώσσα χρησιμοποιείται με την αναφορική ή συνυποδηλωτική της λειτουργία; (μεταφορικός λόγος-σχήματα λόγου);
-Τα κοινωνικά δίκτυα θρέφουν τον ναρκισσισμό των χρηστών
- Εμπεριέχει λέξεις ή φράσεις που προκαλούν εντύπωση;
π.χ. αργκό, λόγιες λέξεις, ειδικούς όρους, ξένες λέξεις, λογοπαίγνια, αριθμούς, λέξεις συγκινησιακά φορτισμένες κ.λπ.
παραδείγματα
χρήση της αντίθεσης
-έντυπος vs ηλεκτρονικός τύπος αναφορά σε ένα σύμβολο
-Οι σύγχρονοι ήρωες αναφορά σε ήρωα ταινίας
- Οι σύγχρονοι «Billy Elliot» απροσδόκητος συνδυασμός λέξεων
-Η σημασία της αποτυχίας για την επιτυχία

Ερωτήσεις αναφορικά με **την επικοινωνιακή αποτελεσματικότητα του τίτλου**

A. Διαβάζω προσεκτικά την ερώτηση

Ερώτηση 1^η: Θεωρείτε ότι ο τίτλος του κειμένου II είναι αποτελεσματικός ή ελκυστικός;

B. Παρατηρώ τα στοιχεία του τίτλου

Προσοχή: Σε κάθε περίπτωση, λαμβάνουμε υπόψη μας εκτός από το περιεχόμενο και τη μορφή του τίτλου, τον κειμενικό τύπο, την πρόθεση του συντάκτη και το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Γ. Πιθανές απαντήσεις

→ Ο τίτλος του κειμένου II είναι **αποτελεσματικός διότι**

έχει νοηματική συνάφεια/ με το θέμα και το περιεχόμενο του κειμένου με αποτέλεσμα να προϊδεάζει τον αναγνώστη ή αποδίδει περιεκτικά το θέμα και το περιεχόμενο...

→ Ο τίτλος του κειμένου II είναι επικοινωνιακά αποτελεσματικός και ελκυστικός, **διότι**

μπορεί να μην προϊδεάζει τον αναγνώστη για το περιεχόμενο του κειμένου ωστόσο με

(αναφέρουμε γλωσσικά στοιχεία του τίτλου, σχόλια ή στίξη)

-προσελκύει την προσοχή του αναγνώστη...

-δημιουργεί ερωτηματικά, προσδοκίες, απορίες...

-προκαλεί/κινητοποιεί/προσελκύει/κεντρίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη για την πιθανή απάντηση που δίνει ο συγγραφέας

Ερώτηση 2^η Ποιος από τους τίτλους των κειμένων I και II νομίζεις ότι είναι αποτελεσματικότερος; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου.

Τυπολογία απάντησης

→ Κατά τη γνώμη μου, ο τίτλος του κειμένου II (.....) είναι πιο αποτελεσματικός ως προς την ανταπόκριση του δέκτη **διότι:**

-ως προς την έκταση είναι σύντομος

-το λεξιλόγιο είναι εντυπωσιακό (.....)

-η χρήση της ερωτηματικής πρότασης (.....) μοιάζει να απευθύνεται στον αναγνώστη και του δημιουργεί τη διάθεση να μάθει την απάντηση που θα δώσει ο συγγραφέας.

-Η χρήση των σημείων στίξης (.....) π.χ. δηλώνει τη στάση του/της συγγραφέα.....

Επομένως, οι συγκεκριμένες γλωσσικές επιλογές προκαλούν το ενδιαφέρον και την επιθυμία του αναγνώστη να διαβάσει το κείμενο.

→ Αντίθετα, ο τίτλος του κειμένου I δεν είναι το ίδιο πρωτότυπος, αφού απλώς αναφέρεται με κυριολεκτική χρήση της γλώσσας στο θέμα που αναπτύσσεται στο κείμενο. Επομένως, δεν εντυπωσιάζει τον αναγνώστη.

Σημείωση

Λογικά, και μια απάντηση αναφορικά με τον πρώτο τίτλο πρέπει να είναι αποδεκτή αν τεκμηριωθεί με τα κατάλληλα στοιχεία του τίτλου και ως προς τη διάθεση που δημιουργείται στον αναγνώστη να διαβάσει το κείμενο